

Yttrande över promemorian **Säkerhetszoner – ökande möjligheter för polisen att visitera för att förebygga brott**, dnr 00671/2023

Synpunkter

Helsingborgs stad ställer sig positiv till de ökade möjligheter till kontroll som den föreslagna lagstiftningen innebär, det är välkommet att Polismyndigheten i större utsträckning får verktyg för att förebygga och förhindra allvarlig kriminell verksamhet. Att möjliggöra beslut om utökade polisiära befogenheter i exceptionella situationer, då övriga regelverk inte räcker till, kan öka förmågan att agera mot den organiserade brottsligheten i kriminellt belastade områden.

Den föreslagna lagstiftningen avser Polismyndigheten men är högst relevant för Helsingborgs stad som i och med *Lag (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete* har ett samordningsansvar över det brottsförebyggande arbetet, ett arbete som påverkas av promemorians förslag. Helsingborgs stad vill därför påtala vikten av samverkan mellan kommun och polis inför och under gällande beslut om säkerhetszon, vikten av sådan samverkan bör regleras i lag eller tillhörande föreskrifter.

Gemensam lägesbild och åtgärder i samverkan mot den organiserade brottsligheten

I Helsingborg har så väl skjutningar som sprängningar skett, både i stadskärnan och i bostadsområden. Händelserna har koppling till lokal organiserad brottslighet och påverkar invånare, företag och besökare negativt. Helsingborgs stad har tät samverkan med Lokalpolisområde Helsingborg och staden tillser trygghetsskapande personal under stor del av dygnets timmar, veckans alla dagar, för att öka säkerheten och upplevelsen av trygghet i stadens offentliga rum. Syftet med trygghetsskapande personal är att visa invånarna att staden finns på plats som stöd, för att skapa tillit och trygghet. Tilliten mellan invånare och myndigheter är en viktig förutsättning för ett väl fungerande samhälle.

Helsingborgs stad samordnar EST, Effektiv Samordning för Trygghet, ett lägesbildsarbete avseende brott och otrygghet i den offentliga miljön. Lägesbilden tas fram i samverkan mellan stadens förvaltningar och bolag, lokal polis samt bevakningsbolag och näringslivsrepresentanter. EST omfattar varken individärenden eller kriminella grupperingar, utan identifierar i stället problematiska platser, den typ av platser som skulle kunna vara aktuella för beslut om säkerhetszoner. Det är därför av största vikt att beslut om säkerhetszon enligt förslaget föregås av dialog inom EST-samverkan.

Förslaget påverkar invånarnas vardag varför samverkan med kommunen behövs

Helsingborgs stad bedriver stadsdelsarbete i många delar av staden, för att främja inkludering och integration finns ett nära samarbete med boende, civilsamhälle, fastighetsägare och näringsliv. Staden har ett stort ansvar även när det gäller att informera och involvera i frågor som berör säkerhet och trygghet.

Befintligt samverkansarbete i stadsdelarna bör nyttjas i kommunikation och dialog av beslut om säkerhetszon. Detta för att säkerställa att den uppbyggda tilliten mellan boende och lokala offentliga aktörer inte påverkas negativt av ett sådant beslut. Civilsamhället når på ett unikt sätt ut med information i områden där de boende i lägre utsträckning tar del av information via kommunens kanaler, svenska dagstidningar eller medier. Helsingborgs stad vill därför påtala vikten av att samverka med kommunen och övriga samverkansparter framgår i föreskrifter tillhörande beslut om säkerhetszon.

Utöver samverkan i kommunikation kan stadens verksamheter komplettera polisens arbete i samband med ett beslut om säkerhetszon, exempelvis genom trygghetsskapande närvaro av personal eller samordna civilsamhällesaktörer.

Samverkan kräver sekretessbrytande regler

Samverkan i frågor om brott väcker frågan om möjligheten till informationsdelning. Helsingborgs stad driver en väl etablerad lokal myndighetssamverkan mot osund konkurrens, vars insatser försvårar för den organiserade brottsligheten att nyttja företag som brottsverktyg och kriminell arena. Dessa företag ligger i stor utsträckning i Helsingborgs stadsdelar som ingår i områden som är klassade som riskområden utifrån Polismyndighetens definition av utsatta områden.

Helsingborgs stad saknar möjlighet att fullt ut delta i det myndighetsgemensamma arbetet då kommuner inte omfattas av *Lag (2016:774) om uppgiftsskyldighet vid samverkan mot viss organiserad brottslighet*. Det ger begränsningar i samordning och uppföljning av arbetet och begränsar möjligheten att bedöma hur stor påverkan den organiserade brottsligheten har på ett område.

För att kommuner ska kunna bli en samordnande kraft mot brott ser Helsingborgs stad att ett antal förutsättningar behöver finnas:

- Det behöver ske en lagändring som innebär att kommuner omfattas av *Lag (2016:774) om uppgiftsskyldighet vid samverkan mot viss organiserad brottslighet*. Detta för att kommunens verksamheter med sin lagstiftning och lokalkännedom ska få delta fullt ut i den lokala myndighetssamverkan, även på individnivå.
- Kommuner behöver fullt ut involveras i polisens kartläggning av utsatta områden gällande såväl kriminalitetens omfattning, beskaffenhet samt kriminella nätverk och individer.

En särskild samverkan krävs vid åtgärd mot barn och unga

De särskilda befogenheterna i en säkerhetszon ska få användas mot barn, även under 15 år, vilket enligt promemorian kan minska risken för att barn

utnyttjas av de kriminella nätverken på det sätt som de gör idag, t.ex. som vapenbärare eller utförare av skjutning. Det är en allvarlig situation som landet befinner sig, där unga mördas och mördar. Situationen är extraordinär och behöver brytas. Helsingborgs stad välkomnar att regeringen avser ge polismyndigheten ytterligare verktyg att bekämpa organiserad brottslighet genom säkerhetszoner. Helsingborgs stad vill även framhålla vikten av att nyttja denna möjlighet restriktivt utifrån integritet och relationsbyggande perspektiv samt att det i lag och förordning behöver framgå att Polismyndigheten behöver samverka med socialnämnden i ärenden som berör barn och unga. En sådan samverkan är av största vikt för att säkerställa att ett ingripande från polis blir konstruktiv och leder till ett långsiktigt arbete där socialnämnden kan erbjuda behandling och stöd till den unge och dennes familj, för att bryta den unges kriminella beteende.

Kommunstyrelsen

§ 12

Dnr 00671/2023

Yttrande över promemorian Säkerhetszoner - ökade möjligheter för polisen att visitera för att förebygga brott (Ds 2023:31)

Sammanfattning

Helsingborgs stad har fått möjlighet att yttra sig över promemorian Säkerhetszoner – ökande möjligheter för polisen att visitera för att förebygga brott.

I promemorian föreslås att det införs regler om säkerhetszoner, ett nytt system som regleras i polislagen för att ge Polismyndigheten utökade befogenheter att kroppsvisitera personer och genomsöka transportmedel för att söka efter vapen och andra farliga föremål. Innehållet i föreslagna nya paragrafer innebär i stort:

- Polismyndigheten ska få införa en säkerhetszon i ett visst område om det med hänsyn till en konflikt mellan grupper finns en påtaglig risk för brottslig verksamhet som innefattar skjutning eller sprängning i området och åtgärden är av synnerlig vikt för att förebygga eller förhindra sådan brottslig verksamhet.
- Ett beslut om att införa en säkerhetszon ska som längst få gälla i två veckor, men ska kunna förlängas genom ett nytt beslut.
- Inom en säkerhetszon ska polismän ha utökade befogenheter att kroppsvisitera personer och genomsöka transportmedel för att söka efter vapen eller andra farliga föremål. Protokoll ska föras över alla ingripanden.
- De särskilda befogenheterna i en säkerhetszon ska få användas mot barn, även barn som är yngre än 15 år.

Stadsledningsförvaltningen har upprättat förslag till yttrande. Stadsledningsförvaltningen ställer sig positiv till de ökande möjligheter till kontroll som den föreslagna lagstiftningen om säkerhetszoner innebär och lämnar vidare synpunkter på förslagen.

Stadsledningsförvaltningens förslag till kommunstyrelsen är att till Justitiedepartementet lämna yttrande enligt upprättat förslag.

Ordförandens förslag

Ordförandens förslag till kommunstyrelsen är

att till Justitiedepartementet lämna yttrande enligt upprättat förslag.

Deltar inte i beslutet

Jan Björklund (S) anmäler att ledamöterna för (S) inte deltar i beslutet.

Peter Jansson (C) deltar inte i beslutet.

Yrkanden under sammanträdet

Jenny Björklund Hansson (V) yrkar avslag på ordförandens förslag.

Behandling av yrkanden

Ordföranden ställer sitt förslag mot förslaget från Jenny Björklund Hansson (V) och finner att kommunstyrelsen beslutar i enlighet med ordförandens förslag.

Kommunstyrelsen beslutar

att till Justitiedepartementet lämna yttrande enligt upprättat förslag.

Reservation

Jenny Björklund Hansson (V) reserverar sig mot beslutet.

Anteckningar till protokollet

Peter Jansson (C) lämnar protokollsanteckning (protokollsbilaga 1, § 12)

Beslutet ska skickas till

Handläggaren
Justitiedepartementet

Protokollsbilaga 1, § 12

Kommunstyrelsen 10 januari 2024 - Dnr 00671/2023

Protokollsanteckning – Yttrande över promemorian Säkerhetszoner – ökande möjligheter för polisen att visitera för att förbygga brott

Centerpartiet deltar ej i beslutet gällande yttrandet över promemorian säkerhetszoner.

För att stoppa gängkriminaliteten behövs kraftigare åtgärder, men aldrig på bekostnad av viktiga rättsprinciper. Därför anser vi att visitationszoner/säkerhetszoner är helt fel väg att gå.

Det är ett populistiskt förslag som låter handlingskraftigt, men som riskerar att göra mer skada än gott. Polisen har redan idag goda möjligheter att genomföra visitationer av personer och kontrollera fordon. Genom uttalade visitationszoner/säkerhetszoner inskränks en persons rättigheter enbart utifrån var man bor – det riskerar att skapa misstro till polisen, rättsväsendet, kommunen och samhället i stort där förtroendet behövs som mest.

Inför valet 2022 genomförde Polisförbundet en medlemsundersökning av vilka politiska förslag de ansåg som nödvändiga och inte. Visitationszoner återfanns i topp tio av de förslag som inte ansågs nödvändiga.

Vidare så har remisstiden för denna utredning till berörda myndigheter, kommuner m fl varit väldigt kort. Cirka 20 arbetsdagar, över jul- och nyår, istället för 3 månader enligt praxis vilket kan påverka kommande lagstiftnings kvalitet och robusthet. Den korta remisstiden har även medfört att SKR meddelat att man inte kommer att avge något svar. Det är inte en bra signal för en gedigen lagstiftningsprocess.

För Centerpartiet Helsingborg

Peter Janson